

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instiit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu**

O jumătate de veac în slujba vieții bancare românești.

Dr. Ilie Beu

Președintele Băncii „Albina”

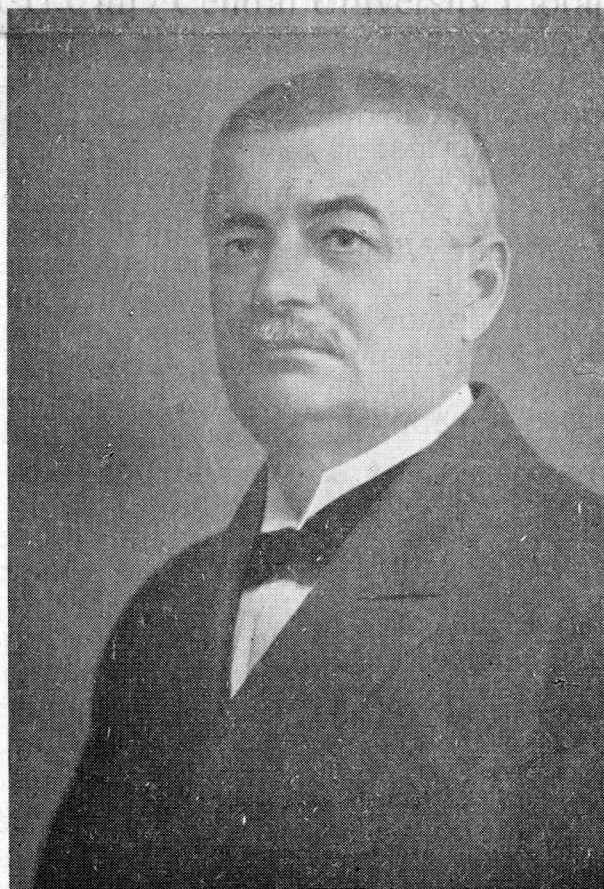
1894 — 1918 — 1944

În vârtoarea zilelor de azi, în acest nemaipomenit sbucium al omenirii, când se prefinde a se crea forme noi pentru o viață mai bună, în viața noastră mai restrânsă a băncilor se ivesc și unele evenimente, pe cari le putem numi chiar fericite, evenimente altfel foarte rare, de a sta în serviciul creditului românesc de dincoace de Carpați, timp de peste o jumătate de veac.

D-l Dr. Ilie Beu, „Domnul Președinte”, cum îl cunosc mai toți Românii din provincia noastră, nu numai cei din lumea bancară, — ceea ce este un omagiu pentru laborioasa D-Sale activitate pe teren financiar — în anul acesta împlinește 50 de ani de când se găsește în serviciul celui mai vechiu institut de credit românesc, în serviciul „Albinei”; iar la 18 Mai 1943 s'a împlinit un sfert de veac de când conduce cea mai mare bancă a Transilvaniei românești, în calitate de Președinte al Consiliului de administrație și de administrator delegat.

Intr'adevăr, tânărul medic român de pe vremuri al Sibiului, d-l Dr. Ilie Beu, la 30 Mai 1894 a fost ales ca censor al „Albinei”, iar la 23 Martie 1901 ca membru în Consiliul de administrație, în care calitate funcționează și azi, cu întreruperea din anii 1914—1916. La 18 Mai 1918 d-l Dr. Ilie Beu a fost ales Președinte al Consiliului de administrație, iar la 6 Noembrie 1920 când la propunerea d-lui Ion Lapadatu, actualul vice-governator al Băncii Naționale a României, s'a instituit funcția de administrator delegat, Președintele Dr. Ilie Beu a ocupat, de atunci în permanență postul de administrator delegat.

Este interesant faptul că treptele ascensiunii în viața publică, care s'a confundat cu activitatea aproape exclusivă pe teren economic a d-lui Dr. I. Beu, încep și se manifestă în anii istoriei ai națiunii noastre: 1894 anul Memorandului, 1918 anul Unirii tuturor Românilor.

Manifestarea d-lui Dr. I. Beu pe teren economic n'a fost o simplă întâmplare, ci consecința logică a structurii sale sufletești. În același timp însă această manifestare este și urmarea structurii societății românești de acum o jumătate de veac, care atunci era la începutul încheierii sale și din punct de vedere economic. Așa se explică că tânărul medic, fiu de țărani gospodari, devine economist, de sigur nu teoretician, ci om practic, așa cum pretindeau necesitățile noastre naționale de atunci.

Cariera Președintelui Dr. I. Beu, este mult puțin și încă în condiții optime cariera tuturor intelectualilor noștri vrednici din generația D-Sale, generația pregătirii și înfăptuirii — unii pe teren politic, alții pe teren cultural și în fine alții pe teren economic — a Unirii tuturor Românilor.

Președintele Dr. I. Beu, fiul fruntașilor plugari din nu mai puțin frunțașă comună Apoldul de jos din jud. Sibiu, fiul lui Moise Beu *) și Maria Beu, născ. Nicoară s'a născut la 19 Noembrie 1864.

Școala primară a început-o în satul său natal la școala confesională ortodoxă română. După doi ani, a continuat-o la școala primară romano-catolică din Sibiu, după terminarea căreia s'a înscris la liceul de stat din Sibiu. Liceul l-a terminat în 1884, iar toamna s'a înscris la Facultatea de Medicină din Viena. Mai târziu, trecând la Facultatea din Graz, d-l Dr. I. Beu este promovat doctor în medicină la 1 Martie 1890. Practica medicală a început-o în August 1891 la Orlat, iar în Ianuarie 1894 s'a stabilit la Sibiu.

Tânărul medic încă dela începutul carierii sale, se impune în cercurile românești din Sibiu, în primul rând în ca-

riera sa medicală. Astfel la 1895 este angajat ca medic al Internatului de fețe al Asociațiunii Astra, post ce-l deține până în 1924. Tot în 1895 a fost numit medic al Seminarului Teologic și Pedagogic din Sibiu, propunând studiul igienei, post pe care l-a avut până în 1912 când a fost angajat ca medic șef al Societății „Banca Generală de Asigurări“ (azi „Prima Ardeleană“).

Nu-i mirare, că tânărul medic s'a impus așa de repede în societatea românească, pentru că el nu era numai făcătorul de boli trupești, ci era și sfătătorul de bine al clienților săi. El avea și activitate pedagogică medicală, literară de popularizarea noțiunilor de igienă și medicină (colaborează la Enciclopedia Română a lui Dr. C. Diaconovich etc.).

Vor fi desigur alții cu mult mai competenți decât noi să vorbească despre medicul Dr. Ilie Beu și despre activitatea sa profesională. Tot așa și în ceea ce privește celelalte manifestări în viața publică, ca om de bine al societății Sibiene românești, ca Atrist și în fine ca om politic, nu ne permite spațiul să insistăm prea mult. Totuși amintim că d-l Dr. Ilie Beu a reprezentat orașul Sibiu la adunarea Națională dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918 și a fost senator în anii 1920—1922 și 1926—1927. Ca senator a stăruit în deosebi asupra problemelor economice. Astfel în 1921 îl vedem ca raportor al proiectului de lege pentru Reforma agrară pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Totdeauna când s'a discutat vreo chestiune economică, în special privitoare la finiturile de dincoace de Carpați, vedem intervenția binevenită a senatorului Dr. I. Beu. Așa, el interpelează la 17 Februarie 1920 privitor la stampilarea și schimbul coroanelor, iar în Februarie 1921 depune un proiect de lege pentru reglementarea, în sens românesc a chestiunii supărătoare a Comunității de avere, cunoscută sub numirea de „Universitatea Săsească“.

Afât în 1921 cât și 1926 senatorul Dr. I. Beu ia cuvântul la discuția asupra mesajului, insistând cu predilecție asupra chestiunilor economice, ca de ex.: conversiunea datoriei publice, luarea de măsuri de economie în gospodăria statului etc.

*) Notă. Numele de familie *Beu* este poate cel mai vechiu nume românesc. El este amintit în o inscripție, probabil din veacul III. d. Chr., găsită la Roșia din Munții Apuseni având următorul cuprins: *Iuno gen (itrit) — Ael (ins) Bleb (us) et — Beus Pluto — V (otun) s (olvit)*. Vezi: *Corpus inscriptionum latinarum de Theodor Mommsen sub Nr. 7830*.

Se mai găsește în o diplomă de hotărârea dela 1232 d. Chr. în care se spune: „*Andreas Dei gratia Rex Hungarie. . . . ; inde egrediens tenet metam cum terra eiusdem Comitatus nomen Beu. Item prima meta terre dite Beu incipit*. Vezi: *Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudostiu Hurmuzaki, vol. I, anii 1194—1345*. Mențiune despre castrul Arăduului, castrul Zarăndului și mai multe comune dependente de caștrele acestea.

Vom stărui însă cu atât mai mult asupra activității în viața economică a d-lui Dr. I. Beu și în special asupra cea de conducător în ultimii 25 ani al Institutului financiar „Albina“. De sigur nu fără importanță a fost activitatea și mai ales influența censorului și administratorului de mai târziu asupra agendelor „Albinei“. Privitor la această activitate și înrâurire va fi să se ocupe viitorul scriitor al monografiei Institutului „Albina“, care sperăm, că va apare cu ocaziunea apropiatei aniversări de 75 de ani de existență a celui mai vechiu Institut bancar românesc. Noi ne mărginim a ne ocupa acum cu epoca președinției D-rului I. Beu.

Într'adevăr în istoria Băncii „Albina“ putem distinge trei epoci, cari poartă pecetea câte unei personalități. Și anume epoca primă dela lucrările de inițiativă, apoi fondare și până la sfârșitul vieții primului director, epoca Visarion Roman. După aceea avem epoca lui Partenie Cosma, a celui care a consolidat măreața operă inițiată și organizată de fericitul său antecesor. În fine avem a treia epocă, care coincide cu președinția d-lui Dr. I. Beu.

Dacă a fost greu și a trebuit mult curaj, de „a pune începutul începutului!“, cum așa de plastic s'a exprimat Visarion Roman; dacă nu mai puțin dificilă a fost opera migăloasă de organizare și de multă răbdare pentru consolidarea primului institut financiar al Românilor din Transilvania; apoi credem că epoca care ne preocupă acum, este destul de grea dar în același timp și frumoasă, confundându-se cu epoca libertății noastre naționale. Să nu uităm însă că această epocă este între cele două războaie mondiale, care războaie au avut și au urmările cele mai însemnate pentru însași ființa și viitorul națiunii noastre.

D-l Dr. I. Beu este ales președinte la 18 Mai 1918 când marele director al „Albinei“ Partenie Cosma era în refugiu, iar banca era sub supravegherea poliției dușmanilor noștri milenari, când ședințele consiliului de administrație se țineau sub controlul și prezența polițaiului Dr. Krisz Arpad, reprezentantul căpitanului poliției de graniță. Dar această alegere în schimb a premers cu cinci luni Marea Unire dela 1 Decembrie 1918.

Aceasta alegere nu putea fi mai fericită, căci în persoana noului președinte s'a întrunit bunul Român, omul cu mult bun simț și cu tot atât tact, cumpătat în fapte și vorbe, cari calități au făcut ne-numărate și mari servicii și în anii următori, de multe ori de grea cumpănă nu numai pentru banca pe care o prezida, dar de grea cumpănă chiar și pentru întreaga viață de credit din țară.

Noul președinte simte vremurile ce vor să vină. Încă în ședința consiliului când a fost ales, președintele propune și Consiliul decide să se constituie câte un premiu de 800 coroane pentru

a) un studiu privitor la problemele din viitorul apropiat al institutului; și

b) un studiu privitor la problemele din viitorul apropiat al băncilor din „Solidaritatea“.

După ședința din 30 Septembrie 1918 Consiliul refuză să mai primească organul poliției maghiare. Zorile libertății românești se anunță, iar „Albina“ de sub președinția d-lui Dr. I. Beu este gata să-și îndeplinească nouile sale obligațiuni către nația și noua sa Patrie Românească.

Banca cu un capital de 6.000.000— coroane — depreciați, nu pregetă să devină trezorerul și la început unicul izvor de venit al guvernului revoluționar român, numit Consiliul Dirigent. Astfel Consiliul de administrație în ședința sa din 11 Decembrie 1918, când Armata Română abia a trecut Carpații, prin deciziunea Nr. 203 acordă Consiliului Dirigent pe o simplă „obligațiune“ a acestuia, garantat și de membri lui componenți un credit inițial de 5.000.000— coroane. Acest credit s'a urcat cu timpul la 35.000.000— Lei, care încă în 1923 nu era restituit de Stat.

Dar nu numai atât, după ce la 18 Februarie 1919 „Albina“ semnează 2.000.000 coroane la Imprumutul Național, bonuri de tezaur 5% emis de Consiliul Dirigent și Lei 2.000.000— la Imprumutul Unirii, tot ea finanțează aprovizionarea Ardealului acordând credite masive județelor înfometate, ca de ex: județul Maramureș sau chiar județul secuiesc Odorheiu etc.

Această atitudine patriotică a primului nostru Institut bancar este constantă. Mai târziu când nourii grei se abat din nou asupra Patriei românești,

institutul „Albina“ donează Lei 1.000.000 pentru fortificațiile țării, apoi semnează Lei 50.000.000 — Bonuri pentru înzestrarea Armatei, și Lei 10.000.000 — la împrumutul Reîntregirii.

Conducerea Institutului „Albina“ își dă seamă dela început de importantul rol ce o așteaptă în mărta țară românească, rol care se impunea prin trecerea conducerii și în viață economică dela o națiune la alta, ceea ce a dus o lărgire considerabilă a cadrelor clientelei „Albinei“.

Rol frumos dar și foarte greu, pentru că Românii noștri atât cei din fruntea băncilor cât și clientela sa comercială și industrială, nu numai că avea de luptat cu concurența străinilor cari înțelegeau să-și mențină pozițiile lor câștigate în timpul împilării, dar n'avea nici experiența suficientă. Câte din băncile vechi ale noastre n'au avut de învins grele crize tocmai din acest motiv. Aici însă se relevă meritul Președintelui Dr. Ilie Beu

și ai primilor săi colaboratori, cari au știut să conducă cu succes din ascensiune în ascensiune corabia „Albinei“.

La primul loc, s'a pus o temelie nouă organizării băncii. Din 1918 datează și azi cu puține modificări, Regulamentul Intern și Pragmatica de serviciu pentru funcționari și Statutele fondului de Pensuni.

Dar această organizare, nu s'a mărginit numai la acest sector al funcționarilor.

Pentru ca Institutul „Albina“ să poată face față nouilor sale îndatoriri și deci nouilor sale ramuri de afaceri, a sporit capitalul după cum urmează: În 1919 urcă capitalul dela 6.000.000 — coroane la 20.000.000 — cor., în 1921 dela 10.000.000 la 25.000.000 Lei, în 1925 la 50.000.000 Lei în 1929 la 100.000.000 — iar în 1942 la 150.000.000 — Lei. De altfel pentru a ilustra dezvoltarea „Albinei“ în timpul președenției d-lui Dr. I. Beu, ținem să dăm următoarele cifre:

31 Dec.	Capitalul	Rezervele	Depuneri	Reescont	Credite	Active	Venit brut	Venit net	Divid. %	Obs.
1918	K 6.000.000	2.249.081, ⁶⁴	62.981.151, ²⁴	—	22.635.595, ¹⁵	82.213.245, ⁸⁰	3.348.344, ⁸¹	655.385, ⁹¹	7%	
1930	100.000.000	82.946.345	1.447.208.125	5.593.500	1.424.086.839	1.792.439.742	209.740.536	38.251.101	21%	
1934	„ 100.000.000	12.949.708	581.552.989	362.772.679	958.773.375	1.083.169.498	51.981.980	3.082.442	2%	
1938	„ 100.000.000	53.241.121	526.730.058	180.701.811	631.888.792	926.825.814	73.293.144	13.044.704	6, ⁵⁰ %	
1943	„ 150.000.000	102.267.150	1.909.485.268	204.065.900	1.754.627.162	2.546.035.020	192.402.411	37.871.949	12%	

Dar afacerile institutului nu se puteau limita numai la sediile existente în 1918. Noua constelație politică a impus deschiderea unor noi sucursale, cari cu timpul s'au impus în fruntea afacerilor institutului. Astfel la 1 Ianuarie 1920 se deschide sucursala Cluj, la 1 Ianuarie 1922, sucursala București iar la 1 August 1922 sucursala Timișoara.

„Albina“ ia parte la fondarea nouilor întreprinderi românești sau la românizarea lor în primii ani de după Unire. Astfel participă la fondarea Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț din Cluj — azi refugiată la Turda — Creditul Minier, Întreprinderile Forestiere Române, „Petroșani“, „Reșița“, „Dacia Traiană“ întreprindere de arte grafice

din Sibiu, Uzinele Metalurgice din Copșa și Cugir etc. etc.

La 2 Septembrie 1920 se înființează prima afiliată a institutului „Întreprinderile Albina“ s. a. Cluj, constituită sub egida „Albinei“.

Spiritul gospodăresc al Președintelui Dr. Ilie Beu și a primilor săi colaboratori s'a îngrijit de buna organizare a băncii din toate punctele de vedere. Așa încă în ședința Consiliului din 13 August 1921 se decide publicarea unui concurs pentru clădirea unei bănci moderne pentru Centrala din Sibiu. Sibienui mai vechi își aduc aminte de localul din str. Mitropoliei unde la etaj era adăpostită Centrala, la parter fiind fel de fel de prăvălii. După ce la 18 Noembrie 1924

se adjucecă construirea noului local firmei Buerimes-Stenzel pentru Lei 2.344.946, s'a executat noua construcție sub controlul Ing. Ioan Negruțiu, astfel că în toamna anului 1925 banca era adăpostită în noul local.

La 15 Septembrie 1927 se cumpără imobilul Sucursalei București din str. Edgar Quinet 6, cu Lei 7.000.000 — fiind construită casa de întreprinderile Tiberiu Eremia s. a. cu Lei 6.730.000.—

În 1939 se cumpără și construiește de Arhitectul Const. Purcariu, după planurile Ing. Rafiroiu frumosul palat al Suc. Timișoarei, cu prețul total de Lei 20.450.270.

La 20 Noembrie 1940 se cumpără pentru Sucursala Brașov casa din Piața Libertății Nr. 10 cu prețul de Lei 7.341.162 unde pe vremuri a fost adăpostită fosta Sucursală a Băncii Marmorosch Blank.

Dar această prevedere nu s'a mărginit numai pentru localurile de bancă a diverselor sedii, ci în grija sa părintească Președintele Dr. I. Beu s'a gândit și la funcționari. În acest scop s'au achiziționat ori s'au construit, imobile pentru locuințele funcționarilor. Astfel la Sibiu patru clădiri, una la Cluj, una la Brașov și una la București.

Astfel, punându-se baze solide și pentru noul rol al „Albinei“ care aproape deodată cu alegerea Președintelui Dr. Ilie Beu, a ajuns în Țara românească, în primii 12 ani de sub regim românesc, după cum arată cifrele de mai sus, a mers din ascensiune în ascensiune, condusă fiind cu multă cumpătare și precauțiune, ceea ce i-a prins foarte bine pentru anii grei care au urmat mai apoi.

Dar adevăratul conducător se manifestă numai în timpuri excepționale. Încă este vie în amintirea futuror marea criză bancară pornită din America, care a prăvălit valute zise forte, ca dolarul, lira sterlină. Această criză, ajunsă la noi în țară, a fost agravată de lipsa de orice rentabilitate a agriculturii și mai ales prin demagogia deșanțată, culminând prin așa zisa conversiune a datorii agricole și mai apoi și urbane. Și la noi a început cascada unor bănci mari din capitala Țării, iar în ținuturile de dincoace de Carpați, s'au clătinaț bănci vechi. Care a fost atitudinea Băncii „Albina“?

Dela început, fără șovăire, a sărit în ajutorul băncilor din gruparea „Solidarității“, participând în mod generos la asanarea lor, în care scop a adus jertfe neprecupețite. Prima intervenție de acest fel a fost la 9 Iunie 1927, când „Albina“ a participat la asanarea Băncii Bihoareana din Oradea. Tot în acest an a dat ajutorul său Băncii „Isvorul“ din Alba-Iulia, urmând apoi Banca „Victoria“ din Arad, Casa de Păstrare din Săliște și altele.

De sigur „Albina“ nu și-a făcut decât datoria, dar în câte feluri nu se poate îndeplini această datorie.

Când răul s'a generalizat, atingând toate băncile, mai ales pe cele cu un plasament mai important agricol, atunci s'a validat mai mult tactul, înțelepciunea și îndeosebi nervii de fier ai conducătorilor „Albinei“. Nu era o situație de invidiat pe acele vremuri, să stai la conducerea unei bănci, când aproape toată lumea uitând tot binele ce a făcut banca, nu vedea în ea decât un dușman, și debitorul și deponentul. Pentru ilustrarea situației de atunci când debitorii nu mai plăteau, ba se bucurau și de moratorii legale (suspendarea executărilor silite, concordate etc.) amintim, că depunerile existente la 30 Iunie 1931 în sumă de mai bine de 1.500.000.000.— la 31 Dec. 1931, au scăzut la Lei 1.136.646.000.—, iar la 30 Iunie 1932 au scăzut la Lei 881.263.000.—, astfel într'un an — fiind seamă și de dobânzile plătite — s'au retras Lei 660.000.000.— Această emoragie a depunerilor continuă până inclusiv 1934, când în fine s'a legiferat definitiv problema conversiunii, soldându-se această operațiune pentru mândra noastră bancă cu o pierdere de Lei 400.000.000.—

Putem afirma fără a putea fi desminții, că atunci „Albina“ era singură, redusă la forțele ei. Dar greșim când spunem că „Albina“ era singură. Nu, ea era în rândul, mai bine zis, în fruntea fiicelor și surorilor ei din „Solidaritatea“ asociațiunea Băncilor Române din Ardeal și Banat. Intreaga mișcare așa de frumoasă și aproape unică a „Solidarității“, care a culminat în congresul economic dela Cluj, pentru apărarea economiei românești de peste șase decenii din aceste ținuturi, s'a bucurat de tot concursul

moral și material al „Albinei“ și de întregul sprijin, mai ales prin înțeleptele sfaturi ale președintelui ei.

La „Albina“, mulțumită spiritului de prevedere al conducătorilor ei, încă din anii premergători furtunei s'au dotat din greu fondurile de rezervă de tot soiul, care apoi au fost jertfite toate pe altarul conversiunii. S'au introdus măsuri de economii drastice, licențind o parte din funcționari și reducând salariul tuturor.

Cu anul 1935 s'au ivit din nou zori mai luminoase. „Albina“, iată acum a doua oară ca pasărea Phoenix, primadată după devaluarea cauzată de primul războiu mondial, iar acum sângerând în urma conversiunii, începe din nou și stăruie pe calea ascensiunii. Furtuna s'a liniștit, — opera constructivă continuă încet, dar cu atât mai temeinic ca să poată face față vremurilor grele ce încă de pe atunci se întrezăreau, cari vremuri de altfel sunt continuarea, respective rezultatul crizei economice mondiale din jurul anului 1930.

Adunarea generală extraordinară din 1935 modifică radical statutele institutului, punându-le în concordanță cu prevederile legii asupra Comerțului de Bancă din 8 Mai 1934.

Iar adunarea generală din 28 Martie 1936, la inițiativa Președintelui institutului, modifică statutele fondului de pensuni, creindu-se Fondul B. de pensuni, pentru noii angajați. Astfel s'a pus capăt excesivei obligațiuni a băncii față de viitorii ei pensionari, dar în același timp s'a avut în vedere și interesul social, de a asigura funcționarilor noi o bătrânețe ferită de grijile existenței și prin aceasta se cimentează mai mult legăturile dintre bancă și angajații săi. Mai târziu, pentru a preveni tendințele de etatizare a fondurilor de pensuni de pe lângă întreprinderile particulare, adunarea generală extraordinară din 18 Aprilie 1938 decide, având și consimțământul totalității funcționarilor și a pensionarilor, transformarea fondurilor de pensuni în fonduri patronale, până ce contribuția de alimentare a acestor fonduri este în exclusivă sarcină a băncii.

Afacerile institutului progresează, din nou, fondurile de rezervă se dotează din an în an în mod masiv, iar dividendă încet sporește de asemenea din an în an.

Conducerea unei instituții de talia „Albinei“ e natural să fie destul de complicată. O întreprindere economică, cu cât este mai însemnată, are de luptat nu numai cu elemente sau chiar forțe economice destructive străine și poate peste puterile unei întreprinderi, cum au fost crizele economice și aceste două războaie îngrozitoare, dar mai sunt de înlăturat și invidia sau interesele meschine a unora cari se cred chemați a fericii nația.

Aici s'a arătat marea iscusință și deosebitul tact al Președintelui Dr. Ilie Beu. Trebuie să ne aducem aminte cum d-l Dr. Ilie Beu a știut să salveze independența și mai ales caracterul național român ardelean al institutului „Albina“ față de unele tendințe cunoscute de apariție a diverselor partide politice.

Pentru că adevărul este acesta, că „Albina“, cel mai vechiu institut bancar românesc, asemenea „Astei“ culturale, constituie patrimoniul sfânt al națiunii române — fiind o instituție națională — înțelegând să fie ferită de orice coterie de interese particulare. Președintele Dr. I. Beu, care pe vremuri el însuși a făcut politică de partid națională și averescană — spre cinstea Domniei Sale — el a fost primul care a dat pildă de a feri institutul „Albina“ și numai de apariția vreunei influențe de politică de partid.

„Albina“ sub președinția d-lui Dr. Ilie Beu are, cum a avut sub toți marii ei conducători dela înființare, și cum va avea — suntem siguri — și în viitor, o singură politică: *întărirea economică a elementului românesc din regiunea unde activează.*

Firii de rezistență, am putea zice și de „cunctator“ a d-lui Dr. I. Beu este a se mulțumi, că „Albina“ a fost ferită de inmixțiuni politice și de altă natură.

Și a fost un noroc, că a fost așa, căci după ce abea au trecut 5 ani dela rezolvarea problemei conversiunii, după un șir de ani de agitațiuni politice internaționale, orizontul lumii se întunecă din nou, iar în anul 1939 izbucnește războiul germano-polono-anglo-francez, care în scurt timp a devenit cel mai îngrozitor războiu mondial. Dușmanii milenari ai națiunii noastre, folosindu-se de situația grea în care se găsea întreaga

lume și într'un moment de izolare politică a Țării noastre, după ce ni se răpește Basarabia și Bucovina de Nord — fără să mai amintim de zisa cesiune a Cadrilaterului — la 30 August 1940 prin faimosul arbitraj (mai bine zis arbitrar) dela Viena ne sfâșie Transilvania în două, ajungând partea de Nord sub ocupație — de sigur vremelnică — maghiară. Institutul „Albina“ este grav atins și în mod direct prin faptul că două sucursale, Cluj și Tg. Mureș, au ajuns sub dominație străină și dușmănoasă nouă.

Consiliul de administrație al „Albinei“ sub președenția d-lui Dr. Ilie Beu, încă la 31 August 1940 — imediat după ce s'a aflat tragica știre, a decis menținerea între orice împrejurări a sucursalelor din Cluj și Tg. Mureș, luând toate măsurile necesare pentru ca ele să poată face față nouilor și grelelor lor obligațiuni. S'a impus între altele funcționarilor să rămână pe loc, pentru a-și îndeplini datoria lor acolo unde i-a hărăzit soarta.

Nu-i nici locul și nici mai ales momentul potrivit, să ne ocupăm de soarta acestor sucursale, care este similară sorții tuturor Românilor și a tot ce este românesc în Nordul Transilvaniei. Va veni momentul socotelilor care nu mai poate întârzia mult.

Tot tactului Președintelui i se poate mulțumi soluționarea problemei personale — totdeauna gingașe — când prin Decretul Lege din 19 Octombrie 1940 s'a redus numărul administratorilor dela 12 la 7.

Dar Banca „Albina“ ca orice instituție a acestei națiuni și ca orice Român conștient, după toate neajunsurile ce a suferit în cursul vremii s'a pus la o muncă și mai încordată. „Albina“, veșnic pe linia sa de conduită națională, a înțeles să dea concurs larg operei de românizare a vieții economice atât prin acordare de credite, cât și prin participări.

Astfel în scurt timp se românizează sufă în sufă întreprinderile Carlton s. a. de hoteluri din Timișoara cu un capital de Lei 4.500.000.—, care exploatează hotelul cu același nume și hotelul Savoy din Timișoara, Hotel Esplanade s. a. din București cu un capital de Lei 3.000.000.— care exploatează hotelul cu același nume din București, Imobiliara Muntenia s. a.

București cu un capital de Lei 29.000.000.—, iar în proporție de 93% s'a românizat „Progres“ Industrie de ață s. a. Timișoara cu un capital de Lei 10.000.000.—

De asemenea i se dă un avânt mai mare afiliatei „Alba“ s. a. de import-export, Timișoara, cu un capital de Lei 10.000.000.— care între altele a obținut distribuirea produselor C. A. M. în județul, respectiv în Municipiul Timișoara.

Aceste romanizări s'au făcut prin participarea „Albinei“ și a afiliatei sale Comerțul Imobiliar s. a. Sibiu, fondat în 1939 cu un capital de Lei 10.000.000.—

Toate aceste întreprinderi azi lucrează cu capital românesc, cu *muncă românească* și în *scopuri românești*.

Ca urmare a afacerilor în continuu progres, la finea anului 1942 s'a făcut cea mai recentă urcare de capital social la Lei 150.000.000.—

Înainte de a încheia această schiță retrospectivă a istoriei Băncii „Albina“ din ultimul pătrar de veac, care se confundă cu activitatea constructivă a Președintelui Dr. I. Beu, nu putem să nu amintim că Domnia Sa în politica culturală și socială a Băncii „Albina“ a perseverat pe cărarea trasată de fericiții săi înaintași. Astfel în epoca României întregite, până azi „Albina“ a contribuit în scopuri culturale din fondurile distribuite de adunările generale, fără a mai aminti celelalte danii, în total peste Lei 22.000.000.— amintim doar cele mai importante: Contribuția anuală și progresivă pentru „Astra“ asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, Lei 500.000.—; contribuție pentru construcția internatului Liceului Gh. Lazăr din Sibiu, unde se adăpostește și „Masa Studenților“ înființată de Banca „Albina“ în 1895. La această masă primesc și azi gratuit masă un anumit număr de elevi dela liceele teoretice și comerciale din Sibiu, cheltuielile fiind suportate de „Albina“. Lei 420.000.—; contribuție pentru construcția liceului de fete „Domnița Ileana“ din Sibiu unde azi se găsește adăpostită Universitatea Regele Ferdinand din Cluj în refugiu, — Lei 1.000.000.— pentru Palatul Invalizilor și multe altele.

Pentru corpul funcționarilor Președintele Dr. Ilie Beu s'a dovedit totdeauna un bun părinte. Se poate afirma că funcționarii și pensionarii „Albinei“ se bu-

cură de regimul cel mai democratic de salarizare. La fixarea salariilor s'a avut totdeauna în vedere în primul rând cerințele existente de toate zilele.*)

Dar nu numai atât. S'a căutat a se înlesni și altfel traiul funcționarilor. După cum am arătat mai sus, s'a construit în special în Sibiu locuințe pentru uzul funcționarilor, acordându-se aceste locuințe pe lângă o chirie mai mult decât modestă. La 29 Aprilie 1926 se constituie un prim fond de Lei 1.500.000 — pentru acordare de credite ieftine, cu dobândă redusă și pe termen lung, împrumuturi de câte Lei 500.000 —, în vederea achiziționării sau construirii de imobile proprii de către funcționarii institutului. În cursul timpului foarte mulți funcționari și-au putut crea astfel căminuri proprii.

În consecință funcționarii nu pot avea decât cuvinte de recunoștință pentru toată înțelegerea de care se bucură din partea Președintelui băncii.

A acționarii, cu toate crizele prin care a trecut viața economică în general, s'au bucurat, cu excepția anului 1932, în permanență de o dividendă potrivită, fiind banca „Albina” totdeauna între întreprinderile care plătesc dividende mai bune.

Creditorii băncii cu toată converșiunea au avut totdeauna siguranța economiei lor.

Iar debitorii, principala menire a unei bănci, au fost și sunt serviți cu cea mai mare culanță. Aproape nu este casă românească, nu este moșie românească mai modestă sau mai însemnată, din regiunea de activitate a „Albinei” care să nu fi construit sau achiziționat cu largul concurs al institutului „Albina”. Martori sunt cărțile funciare în special din orașele înstrăinate până mai ieri. De asemenea nu este agricultor, meseriaș, comerciant sau industriaș, funcționar sau intelectual român care să fi solicitat credite în scopuri economice sau chiar și pentru acoperirea necazurilor de toate zilele sau incidentare, care pe lângă garanția cuvenită, însă judecată cu anumită largheță, să nu fi fost servit.

*) Notă. În 1872 Institutul „Albina” a avut 4 angajați. În 1897 au fost 25 funcționari definiți, 19 provizori și 6 servitori; 2 văduve și 3 orfani pensionari. În 1922 au fost 75 funcționari definiți, 42 provizori, 18 servitori și 28 pensionari. În 1944 sunt 101 funcționari definiți, 47 provizori, 34 servitori și 76 pensionari.

Cu un cuvânt, „Albina” și-a îndeplinit și în acest ultim pătrar de veac, ca în decursul întregii sale existențe chemarea sa de instituție națională.

Prin expunerea de mai sus nu vrem să pretindem că întreaga evoluție fericită a Băncii „Albina” se datorește exclusiv sărbătoritului de azi. — De sigur foarte mult se datorează inițiativei sale norocoase. În definitiv dirijarea unei întreprinderi economice este în sarcina directorului ei. Totuși chiar în administrarea acestui patrimoniu național este mare meritul direct și personal al d-lui Dr. Ilie Beu.

De altfel această sarcină din anumite puncte de vedere nu i-a fost grea. De acasă a adus — marea calitate — bunul simț și o perfectă onestitate și o urere neobosită de mai bine a țaranului român. Iar aici în Sibiu, când d-l Dr. I. Beu a ajuns ca censor al „Albinei” era încă în memoria futurora munca genialului fondator al „Albinei”, a lui Visarion Roman, având d-l Dr. I. Beu fericita ocaziune de a colabora cu celălalt mare titan al „Albinei” cu Partenie Cosma. Astfel d-l Dr. Ilie Beu reprezintă tradiția și continuitatea, — fără ce nimic nu se poate face în mod temeinic — în activitatea „Albinei”.

Marele merit însă al Președintelui Dr. Ilie Beu este, după cum am arătat și mai sus, fără doar și poate, că totdeauna a știut să domineze situațiile grele prin care a trecut institutul „Albina”. Iar ca toate să meargă bine, nu mai puțin merit are în fericita alegere a primilor săi colaboratori, a directorului general d-l Ioan Vătășianu și a directorului executiv d-l Constantin Popp, cum și ceilalți colaboratori mai mari sau mai mici. Este un merit special al D-sale, că a lucrat mână în mână cu directorii institutului și totdeauna a căutat să păstreze autoritatea acestora înaintea clientelei și a funcționarilor.

Astfel Domnia Sa nu numai că n'a împiedecat, dar a încurajat orice inițiativă binevenită din partea oricui. Mulțumită acestei concepții, s'au realizat o serie de operațiuni fericite, între cari nu cele mai fără importanță sunt romanizările.

Iar cu autoritatea sa a asigurat deplina și permanenta armonie a Consi-

liului de administrație. Ba chiar mai mult; Președintele Dr. Ilie Beu a sigurat prin această mare și de nimeni discutată autoritate, perfectă armonie între toți factorii componenți ai băncii: capital și muncă.

Astfel meritul pentru bunul mers al „Albinei” se împarte cu toți factorii producțivi, cari toți și-au dat contribuția lor sub conducerea spirituală a Președintelui institutului.

Președintele Dr. I. Beu în tot cursul vieții Sale îndelungate arată multă modestie, plină însă de demnitate. Este omul muncii și al datoriei. De aceea rezultatul acestei activități laborioase este mult mai pozitiv pe ogorul național, de cât al multor altora. D-l Dr. Ilie Beu a fost și este departe de vanități deșarte, demnități politice, care să-și satisfacă numai orgoliul de potentat politic mai mic sau mai mare. De aceea d-l Președinte se bucură de simpatia generală și unanimă a Românilor de bine.

Ca o recunoaștere a acestor merite, acum 10 ani, cu ocaziunea aniversării împlinirii vârstei de 70 ani, d-l Dr. I. Beu la propunerea Ministrului de finanțe de atunci și prietenul „Albinei”, a d-lui profesor Victor Slăvescu, la 16 Decembrie 1934, a fost decorat cu Ordinul Coroana României în grad de mare ofițer. Această

decorațiune a fost predată personal de d-l Ministru de finanțe în prezența l. P. S. S. Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan și a d-lui Ion I. Lapedatu, actualul vice-gubernator al Băncii Naționale a României, fiind sărbătorit Președintele „Albinei” „în cadrul modest, așa precum se pot caracteriza toate manifestațiunile, cari privesc direct instituția „Albinei” sau pe conducătorii ei”, după cum scrie cronicarul acelei zile.

Tot în asemenea cadre modeste „Albina” va sărbători cu ocaziunea adunării generale ce se va ține la 18 Martie a. c., acest eveniment fericit. E bine ca asemenea momente fericite să fie fixate, oprindu-ne o clipă asupra lor, pentru ca ele să servească drept pildă generațiilor ce vor urma.

„Solidaritatea” și ea se gândește cu drag și recunoștință la bunul ei sfătuitor din vremuri grele și sprijinitor de totdeauna, dorind Președintelui Dr. Ilie Beu, Nestorul băncilor Române din Transilvania și Banat, viață îndelungată în plină sănătate, să poată ajunge să vadă reuniți din nou toate filialele „Albinei”, ca și pe toți fii neamului nostru sub oblăduirea Maicei noastre România de totdeauna.

Întru mulți ani!

REVISTA ECONOMICĂ.

BCU Cluj / Central City Library Cluj